

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-08-14

Diarienummer 2025-352

Handläggare

Karin Meyer, Lovisa Gårlin

Telefon: 031-3683728

E-post: karin.meyer@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över granskning av ändring av översiktsplan för Göteborg, SBF-2024-00784

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatanmänden tillstyrker planförslaget under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.
2. Miljö- och klimatanmänden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Syftet med ändringen av översiktsplan för Göteborg är dels att spegla kommunens viljeinriktning för mark- och vattenanvändning bättre, dels att öka tydligheten för efterföljande planering. Ändringen av översiktsplanen omfattar främst ändringar inom några geografiska inriktningar, såsom fördjupning för Södra älvstranden samt tematiska inriktningar såsom jordbruksmark och energi. Arbetet omfattar även förslag till ytterligare ändringar, såsom begravningsplatser och strategier för parker, natur och vatten.

Miljöförvaltningens synpunkter

Synpunkter som kvarstår efter samrådet och lämnas i granskningen gäller Södra älvstranden, exploatering på jordbruksmark och information om parker, natur och vatten.

Södra älvstranden: Miljöförvaltningen bedömer att långsiktigt hållbar stadsutveckling i Södra älvstranden behöver ske genom att ytor för park, grönstruktur och kommunal service prioriteras i de lägen som är mest lämpliga ur miljö- och hälsosynpunkt.

Jordbruksmark: Lokaliseringsutredningen för placering av verksamheter på jordbruksmark bedöms vara väl genomförd och motiverad. Miljöförvaltningen bedömer att den behöver kompletteras med en process för att restaurera igenvuxen jordbruksmark. Detta för att undvika fortsatt förlust av livsmiljöer för hotade växt- och djurarter i jordbrukslandskapet.

Parker, natur och vatten: Grönstrukturfrågor behöver prioriteras i kommande planeringsstrategi och en ny kommunövergripande naturvärdesinventering blir ett viktigt underlag i pågående planering och till nästa version av översiktsplanen.

Miljöförvaltningen kvarstår vid att *principen 3–30–300*¹ behöver befästas i översiktsplanen, som en gemensam ambitionsnivå för staden.

Miljöförvaltningens samtliga synpunkter beskrivs under rubriken Förvaltningens synpunkter sist i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Miljöförvaltningen instämmer i stadsbyggnadsförvaltningens bedömning att staden kan hushålla med resurser genom att förtäta i innerstaden på redan ianspråktagen mark. På så vis kan staden dra nytta av befintliga strukturer och redan gjorda investeringar.

Frågor kring klimatanpassning får stort avtryck i översiktsplanen. I områden som bedöms kunna drabbas hårt av översvämningar, och som inte är samhällsekonomiskt möjliga att försvara, behöver befintlig bebyggelse och infrastruktur avvecklas på sikt. Detta för att undvika allvarliga skador och ge plats för vattnet. Detta är omfattande åtgärder som innebär stora förändringar för befintlig bebyggelse. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att arbetet med att minska översvämningrisker behöver integreras i stadsplaneringen, vilket miljöförvaltningen instämmer i.

Bedömning ur ekologisk dimension

En utgångspunkt i ändringsförslagen, har varit att Göteborg ska kunna hantera en befolkningsökning med minsta möjliga påverkan på klimatet och miljön. Miljöförvaltningen instämmer i stadsbyggnadsförvaltningens bedömning att ändringarna av översiktsplanen på flera sätt är positiva ur miljösynpunkt. En koncentrerad bebyggelse ger en mer resurssnål stad, förbättrar förutsättningarna att bygga mer energieffektivt och anpassat för gående, cykel- och kollektivtrafik, så att vägtrafikens utsläpp och buller kan minska.

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens synpunkter.

Bedömning ur social dimension

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ändringarna bidrar positivt till människors möjligheter till rörelse, avkoppling och möten med andra, i och med att olika typer av parker, grönytor och stråk skapas. Miljöförvaltningen bedömer att barnperspektivet stärks i ändringshandlingen genom att översiktsplanen får inriktningen att lekmiljöer bör finnas överallt inom staden och inom 300 meters promenad från bostad. Även inriktningen att planera för ett varmare klimat för sårbara grupper är positiv ur ett barnperspektiv och socialt perspektiv.

Bilagor

Förslaget till ändring av översiktsplan för Göteborg finns tillgänglig i sin helhet på www.goteborg.se. [Länk till planhandlingarna på www.goteborg.se](#)

¹ [Grönplanering, Naturvårdsverket](#) (förklaring 3-30-300).

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att genomföra granskning för ändring av översiktsplan för Göteborg. Stadsbyggnadsnämnden har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till ändring av översiktsplan senast den 8 september 2026.

Förvaltningen har bedömt förslagets miljö- och hälsoskyddsaspekter och tagit fram detta förslag till yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

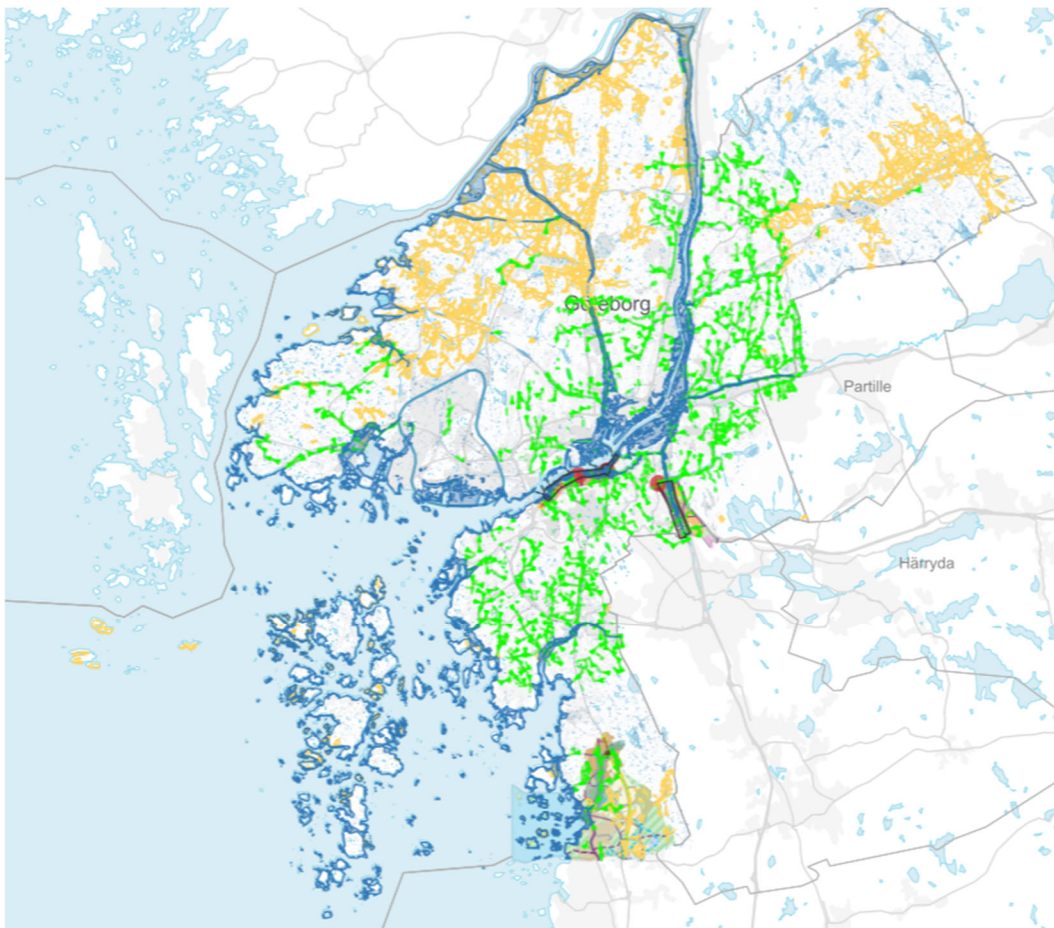
Sammanfattning av remissen

Syftet med ändringarna av översiktsplanen är dels att bättre spegla kommunens viljeinriktning för mark- och vattenanvändning, dels att öka tydligheten för efterföljande planering.

Planen innebär främst ändringar inom några geografiska inriktningar och tematiska inriktningar men även andra ändringar, vilket beskrevs utförligt i miljöförvaltningens samrådsyttrande² år 2025. De huvudsakliga ändringarna av översiktsplanen omfattar följande delar:

- En fördjupning för området Södra älvstranden, delen Klippan till Järnvågen. Kunskapsunderlaget är kompletterat och förtydligat gällande förhållandena för markmiljö.
- Inarbetning av de tidigare fördjupningarna för Mölndalsåns dalgång och Södra Askim.
- Inarbetning och uppdatering av tematiskt tillägg för översvämningsrisker.
- Två nya tematiska tillägg har tagits fram: Ett för jordbruksmark och ett för energiproduktion och energilagring.
- Uppdatering av tematiska inriktningar för mobilitet och infrastruktur.
- Mindre ändringar i markanvändningskartan: Reservatet för framtida järnväg minskas. Det norra vägalternativet för ny förbindelse till Öckerö utgår. Utredningsområdet Bangårdsförbindelsen utgår. Utredningsområdet Övre Husargatan/Sprängkullsgatan utgår. Inriktningar för norra och södra älvstråket intill Göta älv justeras. Tre nya begravningsplatser föreslås. Kapitlet om parker, natur och vatten kompletteras med inriktningar för strategier i Göteborgs grönplan för en nära, sammanhållen och robust stad.
- Flera ändringar av riksintressen föreslås: Placering av översvämningsskydd i form av yttre skyddsportar. Riksintressena för innerhamnen, kommunikation Oscarsleden och yrkesfiske ska tas bort. Därtill kommer nya och ändrade riksintressen sedan översiktsplanen antogs förra gången (2022) att läggas till.
- Hållbarhetsbedömning inklusive miljökonsekvenser.

² [21 Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till ändring av översiktsplan för Göteborg](#)

Figur 1: Översiktskarta över Göteborgs Stad hämtad från granskningshandlingen. Ändringen av översiktsplanen berör stora delar av kommunen. De olika färgerna markerar vilka geografiska områden som påverkas av ändringsförslaget.

Samråd 2025

Miljö- och klimatanmännen har tidigare behandlat samrådsremiss för ändring av översiktsplanen den 18 mars 2025 § 63³. Synpunkter lyftes gällande bland annat ändringarna i avsnitten för Södra älvstranden, jordbruksmark, energiproduktion och energilagring, klimatanpassning, mobilitet och infrastruktur, parker, natur och vatten.

Ändringar efter samrådsskedet

Nedan ges exempel på ändringar i de tematiska delarna som har gjorts mellan samråds- och granskningsskedet, som är i linje med miljöförvaltningens synpunkter i samrådsskedet.

Energiproduktion och energilagring

Planbeskrivningen har förtydligats avseende förutsättningar för landbaserad vindkraft, batterilager och solceller.

Landbaserad vindkraft

Ett utredningsområde för prövning av placering av vindkraft finns inom verksamhetsområdet på sydvästra Hisingen. Avgränsningen för utredningsområdet har justerats med hänsyn till Natura 2000-området Torsviken.

³ [21 Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till ändring av översiktsplan för Göteborg](#)

Havsbaserad vindkraft

Inga förslag till havsbaserad vindkraft finns kvar i förslaget. Stadsbyggnadsförvaltningen skriver i samrådsredogörelsen att intressen för totalförsvaret, Natura 2000, yrkesfiske, kulturmiljö, friluftsliv, kommunikationer och Göteborgs hamn är konkurrerande intressen som skulle påverkas negativt av havsbaserad vind och att säkerhetsavstånd till farleder också behöver rymmas inom ytorna för vindkraft, vilket innebär att kvarvarande ytor skulle bli mycket små eller obefintliga.

Batterilager

Inga förslag till platser för batterilager finns kvar i förslaget. Placering av batterilager ska ske i verksamhetsområden eller på mark som redan är ianspråktagen.

Solcellsparker, påverkan på jordbruksmark

Granskningshandlingen har förtydligats avseende vad som gäller för solcellsparker på betes- och åkermark och att solcellsanläggningar inte ska placeras på naturbetesmark eller betesmark med hög biodiversitet.

Jordbruksmark och livsmedelsförsörjning

Utredningsområde Säve har mindre utbredning än i tidigare förslag, se figur 2. Det innebär att mindre jordbruksmark ianspråktagas.

Figur 2: Karta över Säve. Gul färg visar jordbruksmark. Grönstreckad linje visar ny avgränsning för utredningsområde för blandad stadsbebyggelse Säve. Den blåstreckade linjen visar vilken del som ska ingå i planeringsreserven (det vill säga ett område där man inte vill låsa markanvändningen i dagsläget). De röda kryssen visar vilken del av utredningsområdet som tas bort.

Förvaltningens synpunkter

Allmänt

Miljöförvaltningen bedömer att huvuddelen av de synpunkter som miljö- och klimatnämnden har lämnat vid samrådet har omhändertagits väl i granskningshandlingen. Avsnitt som tagits upp i samrådsyttrandet och som inte kommenteras i det här granskningsyttrandet bedöms vara omhändertagna.

Geografiska inriktningar

Södra älvstranden

Samrådsredogörelsen hänvisar en del av miljöförvaltningens synpunkter gällande Södra älvstranden till kommande planering. Det är viktigt att de synpunkter som inte kan hanteras på översiktsplanens strategiska nivå beaktas och konkretiseras i det fortsatta planarbetet. Miljöförvaltningen vill särskilt betona vikten av att säkerställa en långsiktigt

hållbar stadsutveckling, genom att ytor för park, grönstruktur och kommunal service prioriteras i de lägen som är mest lämpliga ur miljö- och hälsosynpunkt. Även åtgärder för att lösa Oscarsledens nuvarande barriäreffekter och miljöpåverkan är avgörande för att den nya stadsdelen ska kunna bidra till stadens miljömål *Göteborgs klimatavtryck är nära noll* samt *göteborgarna har en hälsosam livsmiljö*.

Markmiljö

Det är positivt att kunskapsunderlaget⁴ kompletterats och förtydligats gällande förhållandena för markmiljö. Miljöförvaltningen förespråkar förslaget om att ta fram platsspecifika riktvärden för hela planområdet, då det möjliggör en mer nyanserad bedömning av föroreningsriskerna. Genom att använda platsspecifika riktvärden kan saneringsåtgärderna anpassas efter de faktiska riskerna på platsen. I övrigt vidhåller vi tidigare lämnade synpunkter om vikten av tidiga markmiljöundersökningar i kommande planering av Södra älvstranden.

Ändringar i markanvändningskartan

Miljöförvaltningen noterar att granskningshandlingen har reviderats så att den föreslagna utbyggnaden i älven utgår. I samrådshandlingen hade den placerats vid nuvarande Tysklandsterminalen. Förvaltningen bedömer att denna förändring förbättrar förutsättningarna att nå stadens miljö- och klimatmål, eftersom utfyllnad i vattenområde ger en permanent förändring av befintliga bottenmiljöer samt att anläggningsfasen ofta riskerar leda till stora klimatutsläpp.

Markanvändningskartan har förtydligats genom att en ny *mindre hamn* har lagts till för att möjliggöra att Majnabbekajen kan bevaras. Miljöförvaltningen är medveten om att avvägningar mellan olika intressen behöver hanteras i kommande planeringsskeden.

Samtidigt vill förvaltningen redan i detta skede uppmärksamma de risker som är förknippade med att stora hårdgjorda ytor behålls. Exempelvis försämrar hårdgjorda ytor markens förmåga att infiltrera och fördröja dagvatten, vilket kan öka risken för översvämning vid skyfall och göra området mer sårbart för framtida klimatförändringar. Hårdgjorda ytor bidrar även till högre temperaturer, vilket kan påverka människors hälsa och välbefinnande negativt. Dessutom begränsas möjligheterna att utveckla gröna strukturer, vilket försämrar förutsättningarna för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Miljöförvaltningen vill också framhålla att livsmiljöerna för växter och djur kan förbättras även vid hårdgjorda kajkanter genom lämpliga åtgärder. Detta är avgörande för att nå stadens miljö- och klimatmål i samband med stadens utbyggnad och omvandling.

Tematiska inriktningar

Jordbruksmark och livsmedelsförsörjning

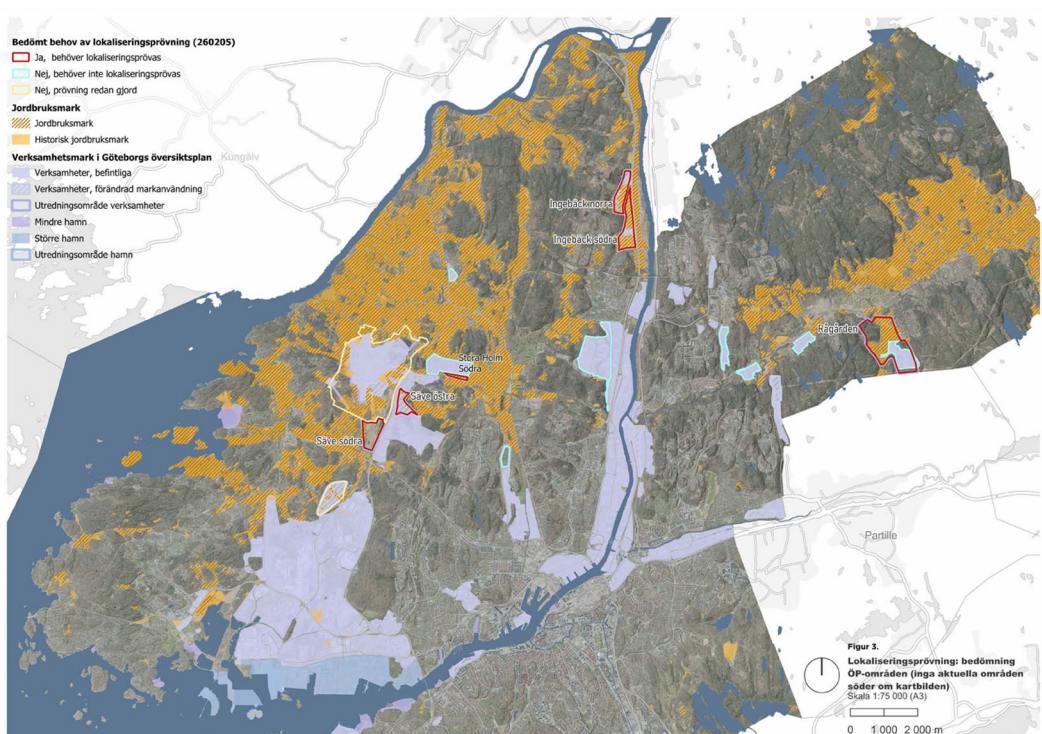
Kartläggning av jordbruksmark

Miljöförvaltningen har tagit del av ett nytt kunskapsunderlag; *Lokaliseringsutredning jordbruksmark*⁵. Det förtydligar stadsbyggnadsförvaltningens avvägningar inför att föreslå viss exploatering för verksamhetsområden på jordbruksmark.

⁴ [Ändring av översiktsplan - kunskapsunderlag](#)

⁵ Lokaliseringsutredning jordbruksmark, stadsbyggnadsförvaltningen (2026) [Ändring av översiktsplan för Göteborg - kunskapsunderlag](#)

Miljöförvaltningen bedömer att utredningen är väl genomförd och att stadsbyggnadsförvaltningen gör tydliga och väl motiverade bedömningar. Alternativa platser till verksamhetsområden på jordbruksmark har studerats; vilka stadsbyggnadsförvaltningen kommit fram till inte är funktionellt lämpliga eller ekonomiskt rimliga. De bedömer att föreslagna platser på jordbruksmark för verksamhets- och hamnområden är motiverade utifrån miljöbalkens 3 kapitel 4 §, då det väsentliga samhällsintresset inte på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt kan tillgodoses genom att ta annan mark i anspråk.

Figur 3: Karta som visar vilka verksamhetsområden som behöver lokaliseringsprövas inför placering på jordbruksmark (områden med röd linje). Alternativa platser till dessa har utretts och beskrivits i Lokaliseringsutredning jordbruksmark, stadsbyggnadsförvaltningen (2026).

Miljöförvaltningen bedömer fortfarande att föreslagen exploatering på jordbruksmark behöver kompletteras med en process för att restaurera igenvuxen jordbruksmark. Detta för att undvika fortsatt förlust av livsmiljöer för hotade växt- och djurarter i jordbrukslandskapet. Se stycket om kompensationsåtgärder nedan.

I hållbarhetsbedömningen under rubriken Jordbruksmark står att *Konsekvensen av att översiktsplanen förtydligar hur och var jordbruksmark får ianspråktagas och inte, innebär att detaljplanearbete respektive handläggning av bygglov förenklas jämfört med tidigare. Endast när ett bygglov eller en detaljplan strider mot översiktsplanens utbyggnadsstrategi krävs framtagande av utredning om jordbruksmarkens brukningsvärde, motivering av väsentligt samhällsintresse och lokaliseringsprövning enligt miljöbalken 3 kapitel 4 §.* Miljöförvaltningen bedömer att vår ärendehandläggning av sådana remisser kommer att underlättas, eftersom det kommer finnas tydligare ställningstaganden att utgå ifrån.

Kompensationsåtgärder vid exploatering av jordbruksmark

Jordbruksmark ger möjlighet till livsmedelsförsörjning och är livsmiljö för många växt- och djurarter som är beroende av öppet landskap samt betes- och ängsmark. Därför har

miljöförvaltningen påtalat⁶ att kompensationsåtgärder behöver vidtas för att ersätta förlust av jordbruksmarkens ekosystemtjänster. Vi ser behov av ett stadengemensamt arbete för att restaurera igenväxande jordbruksmark till betes- eller ängsmark på annan plats i kommunen. Miljöförvaltningen bedömer att en process behöver kopplas till översiktsplaneringen för att ersätta de ekosystemtjänster som kommer att gå förlorade och att restaureringen bör vara genomförd inför byggnation. Ett sådant arbete kompletterar pågående arbete enligt riktlinjen för kompensationsåtgärder för ekosystemtjänster i plan- och exploateringsprojekt⁷, strategin *Vi planerar för en grön och robust stad*⁸ och målen för naturen⁹ i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Det kopplar även till naturrestaurering¹⁰. Artikel 4 i naturrestaureringsförordningen innehåller restaureringsmål och skyldigheter för livsmiljötyper och arter kopplade till jordbruksekosystem. I stor utsträckning handlar det om att bevara, restaurera och återskapa hävdgynnade gräsmarker¹¹.

I samrådsredogörelsen (sidan 19) står följande: *Stadsbyggnadsförvaltningen avser att undersöka om kommande anvisning för planering på jordbruksmark kan omfatta kompensationsåtgärder för förlorade ekosystemtjänster när jordbruksmark ianspråk tas.* Miljöförvaltningen bedömer att det är en bra målsättning, och att formuleringen behöver kompletteras med garantier om att det kommer att genomföras.

Framtida utredningsbehov

Miljöförvaltningen har lämnat önskemål att vattenbruk (odling av mat i havet) ska ingå, vilket stadsbyggnadsförvaltningen bemöter med att det är en liten näringsverksamhet i Göteborgs havsområde och att andra intressen är mer prioriterade, såsom riksintressena naturvård, totalförsvar, sjöfarten med dess farleder, yrkesfiske, friluftsliv och hamnens behov. Miljöförvaltningens synpunkt om livsmedelskedjans markanspråk har bemötts med att översiktsplanen inte är rätt forum för att säkra detta och att exempelvis lagring av livsmedel kan ske inom översiktsplanens områden för verksamheter. Miljöförvaltningen förstår stadsbyggnadsförvaltningens motiveringar, och bedömer samtidigt att det finns ett behov av fortsatt samverkan kring livsmedelssektorns markanspråk.

Övriga ändringar

Parker, natur och vatten

Flera av nämndens tidigare synpunkter och förslag som syftar till att stärka översiktsplanens vägledning om grönstruktur hänvisar stadsbyggnadsförvaltningen till fortsatt utredning, med motiveringen att ytterligare underlag och avvägningar i förhållande till andra intressen behövs. Miljöförvaltningen vill därför framhålla vikten av att dessa frågor prioriteras i kommande planeringsstrategi¹².

Under tiden mellan samråd och granskning av ändringen i översiktsplanen har stadsbyggnadsförvaltningen påbörjat en kommunövergripande naturvärdesinventering, vilket miljöförvaltningen bedömer är positivt eftersom det blir ett viktigt underlag i

⁶ 21 Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till ändring av översiktsplan för Göteborg

⁷ Grönytefaktorer och kompensationsåtgärder - Göteborgs Stad

⁸ Vi planerar för en grön och robust stad - Göteborgs Stad

⁹ Målet för naturen: Göteborg har en hög biologisk mångfald - Göteborgs Stad

¹⁰ EU-förordning för att restaurera natur - Naturvårdsverket

¹¹ Dialogunderlag om en kommande naturrestaureringsplan - Naturvårdsverket

¹² Planeringsstrategin och uppföljning av översiktsplanen - Göteborgs Stad

pågående planering men också inför kommande planeringsstrategi och nästa version av översiktsplanen.

Miljöförvaltningen kvarstår vid vår synpunkt att *principen 3–30–300*¹³ bör befästas i översiktsplanen som en gemensam ambitionsnivå för staden. Målvärdet på 30 procent krontäckning är särskilt viktigt att omnämna. Det pågår detaljerade kartläggningar av stadens träd, vilka skapar bättre förutsättningar att tillämpa principen i planeringen. Principen är också viktig mot bakgrund av restaureringslagstiftningen¹⁴, som bland annat ställer krav på att minskningen av trädkrontäckning och grönområden i tätorter ska upphöra senast 2030 och att grönskan därefter ska öka.

Maria Jacobsson

Marcus Jahnke

Direktör

Avdelningschef

¹³ [Grönplanering, Naturvårdsverket](#) (förklaring till principen 3-30-300).

¹⁴ [EU-förordning för att restaurera natur](#) - Naturvårdsverket